

RTU studiju kurss "Vides, darba un civilā aizsardzība"

0R000 Rēzeknes akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	RA0704
Nosaukums	Vides, darba un civilā aizsardzība
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācībspēks	Ērika Teirumnieka - Doktors, Asociētais profesors
Mācībspēks	Ivita Veselova - Pasniedzējs
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Studiju kursa vides aizsardzības daļas saturs vērsts uz to, lai veidot izpratni par vidē notiekošajiem procesiem, lai studējošie spētu novērtēt gan indivīda, gan sabiedrības iesaisti uz vidi un izprastu ietekmes mazināšanas procesus. Studiju kursa ietvaros tiek attīstīta izpratne par pasauli kā visaptverošu un sarežģītu sistēmu, kuras elementi savstarpēji ietekmē viens otru. Globālā vide tiek izvērtēta atmosfēras, hidrosfēras, litosfēras un biosfēras līmeņos, kā arī tiek apskatīti šo sfēru funkcionēšanas principi un mehānismi, pamatojoties uz enerģijas un vielu plūsmām. Studiju kursa civilās aizsardzības daļas saturs vērsts uz to, lai veidot izpratni par civilās aizsardzības sistēmas organizāciju, valsts un pašvaldību lomu tajā kā arī veidot izpratni par katastrofu pārvaldīšanu, lai studenti spētu izvērtēt katastrofu cēloņus un sekas, noteikt reaģēšanas un seku likvidēšanas neatliekamos pasākumus, iesaistāmos spēkus un līdzekļus.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Kursa mērķis ir sniegt zināšanas par izmaiņām gan cilvēka dzīves vidē, gan biosfērā kopumā, par vides degradāciju, aplūkot jautājumus par vides problēmu tehnoloģiskajiem risinājumiem, sniegt informāciju par vides pārvaldības principiem un analizēt likumdošanas aspektus, kas saistīti ar vidi un ilgtspējīgu attīstību. Sniegt informāciju un veidot izpratni par sistēmā iesaistīto institūciju, komersantu un fizisko personu uzdevumiem, pienākumiem un tiesībām. Sniegt studējošajiem zināšanas par īpašajiem tiesiskajiem režīmiem, iespējamajiem aizsardzības līdzekļiem un pirmās palīdzības sniegšanu dzīvībai kritiskās situācijās. Sniegt studentiem nepieciešamās pamatzināšanas par darba aizsardzības sistēmu, tās dalībniekiem, to tiesībām un pienākumiem, attīstīt prasmes, kas ļautu pareizi risināt darba aizsardzības jautājumus, nonākot uzņēmumā un vadot padotos.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Normatīvo aktu atlasīšana un izpēte. Nodarbībās dotā materiāla padziļināta apguve. Gatavošanās kontroldarbiem. Prezentāciju gatavošana. Gatavošanās studiju kursa pārbaudījumam - eksāmenam.

Literatūra	Obligātā/Obligatory: 1.Vide un ilgtspējīga attīstība / Māra Kļaviņa, Jāņa Zaļokšņa - Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2011 (Latgales druka).). - 334 lpp (RTA bibliotēkā) 2.Vides zinātne / Māris Kļaviņš, Oļģerts Nikodemus, Valdis Segliņš, Viesturs Melecis, Magnuss Virčavs, Kristīne Āboliņa; Māra Kļaviņa redakcijā. - [Rīga] : LU Akadēmiskais apgāds, 2008. - 599 lpp. (RTA bibliotēkā) 3.Jemeljanovs A., Civilā aizsardzība. Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un pazemināšanas pasākumi. R.:RTU,2004.(RTA bibliotēkā) 4.Urbāne V., Bīstamo vielu pielietošanas drošība. R.:RTU,2005. (RTA bibliotēkā) 5. A. Jemeljanovs, A. Laškovs. Iedzīvotāju un apkārtnes vides drošības nodrošināšana tehnogēnā rakstura un dabas parādību izraisītajās ekstremālajās situācijās, RTU, 1997. (RTA bibliotēkā) 6.Glābšanas un citu neatliekamā darbu organizēšana un veikšana uzņēmumos ārkārtējo situāciju gadījumos, Rīga, RTU, 1997., 23 lpp. 7.Kusiņš J., Kaļva G., Civilā aizsardzība. Drukātava, 2011. 8.Eglīte M. Vides veselība.R.: RSU,2008. 9.Kusiņš J.Ķīmisko risku vērtēšana. Drukātava, 2011. 10.Darba drošība: - Labklājības Ministrija, 2010, 278 lpp. 11.Ergonomika darbā. Labklājības Ministrija, 2010., 190 lpp Papildu/ Additional: 1.Vides tehnoloģijas / Andra Blumberga, Dagnija Blumberga, Māris Kļaviņš, Marika Rošā, Sarma Valters - Rīga : Latvijas Universitāte, 2010. - 212 lpp. 2.Vides komunikācija un vides politikas integrācija : pētījums / Ērika Lagzdiņa, Rūta Bendere, Alda Ozola, Jānis Brizga, Jānis Kauliņš - Rīga : Regional Environmental Center (REC Latvija) ; Latvijas Universitāte, 2010 (Rēzekne : Latgales druka).). - 135 lpp. 3.Kļaviņš, Māris, Vides piesārņojums un tā iedarbība - Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2009 (Latgales druka).). - 198 lpp. 4.Vides veselība / B. Aulika, M. Avota, M. Ā.Baķe, J. Dundurs, M. Eglīte, I. Jēkabsons, D. Sprūdža, I. Vanadziņš - Rīga : Rīgas Stradiņa universitāte, 2008 (a/s "Preses nams"). - 696 lpp. 5.Kļaviņš M. Atmosfēras ķīmija un gaisa piesārņojums. Rīga: LU, 2000. 6.Kļaviņš M., Cimdiņš P. Ūdeņu kvalitāte un tās aizsardzība. Rīga: LU akadēmiskais apgāds, 2004. 7.Kļaviņš M., Zaļoksnis J. Ekotoksikoloģija. Rīga: Elpa, 2005. 8.Nikodemus O., Kārklis A., Kļaviņš M., Melecis V. Augsnes ilgtspējīga izmantošana un aizsardzība. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2009. 9.Kļaviņš M. Vides piesārņojums un tā iedarbība. Rīga, LU Akadēmiskais apgāds, 2012. 10.Melecis, V.,Ekoloģija. Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2011. 11.Grūtups G., Gadsimta katastrofas Latvijā. R.Apgāds Zvaigzne ABC;2002 12.Vaizmens Dž., SAS izdzīvošanas māksla. R.Apgāds Zvaigzne ABC;2005. 13.V. Kaļķis, I. Kristiņš, Ž. Roja Darba vides risku novērtēšana - rokasgrāmata :R. – Latvijas Universitāte, 2003 14.Kaļķis V. Darba vides risku novērtēšanas metodes.- Rīga: Latvijas Izglītības fonds, 2008.- 242 lpp Interneta resursi/ Internet resources: 1.http://www.varam.gov.lv/lat/darbibas_veidi/vide/ 2.www.latvijasdaba.lv 3.http://www.lvgma.gov.lv/public/ 4.www.rta.lv, RTA bibliotēkas datu bāzes: EBSCO, SAGE u.c. 5.http://ec.europa.eu/environment/civil/index.htm 6.http:// www.reliefweb.int 7.www.mchs.gov.ru 8.http://www.rdc.gov.lv 9.http://www.vugd.gov.lv 10.www.osha.lv Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra 11.www.likumi.lv
Nepieciešamās priekšzināšanas	Vispārējās zināšanas vidējās izglītības līmenī.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienes studijas		Nepilna laika neklātienes studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Ievads vides aizsardzībā. Vides aizsardzības, ekoloģijas, vides zinātnes pamatzināšanas. Terminoloģija. Vides aizsardzības nepieciešamība un principi. Vides izglītības pamatprincipi.	2	0	0	0
Vides piesārņojumu veidi, to ietekmes. Antropogēno slodžu normatīvi un limiti. Vides kvalitātes normatīvā reglamentēšana.	2	4	0	0
Atmosfēras piesārņojums, tā avoti, raksturojums, piesārņojuma novēršana, atmosfēras vides problēmas.	2	2	0	0
Ūdens piesārņojums, tā avoti, raksturojums, piesārņojuma novēršana, ūdens vides problēmas.	2	2	0	0
Atkritumu apsaimniekošana. Vides tehnoloģiju raksturojums.	2	2	0	0
Vispārīgs priekšstats par dabas resursiem. Dabas resursu lietošanas regulēšana, resursu izmantošanas ekoloģiskās problēmas un to novēršana.	2	2	0	0
Dabas aizsardzība. Ekonomika, vide, izaugsme.	1	2	0	0
Vides likumdošana. Vides politika. Starptautiska sadarbība vides aizsardzībā un ilgtspējīgā attīstībā.	1	4	0	0
Civilās aizsardzības vēsturiskais pamats, civilās aizsardzības sistēmas struktūra, tiesiskais regulējums, organizācija un vadība.	2	4	0	0
Valsts, pašvaldību, juridisko un fizisko personu uzdevumi, tiesības un pienākumi civilās aizsardzības jomā. Pašvaldību civilās aizsardzības komisijas, to izveidošana, darbības nodrošināšana, tiesības un pienākumi.	2	4	0	0
Paaugstinātas bīstamības objekti, to īpašnieku vai tiesisko valdītāju pienākumi un tiesības.	1	4	0	0
Dabas un tehnogēnās katastrofas, to raksturojums, konkrētu piemēru analīze.	1	4	0	0

Civilās aizsardzības pasākumu plānošana. Starptautiskās palīdzības lūgšana un sniegšana. Apdraudējuma riska novērtēšana. Īpašie tiesiskie režīmi (ārkārtējā situācija un izņēmuma stāvoklis). Individuālie aizsardzības līdzekļi katastrofas gadījumā.	2	2	0	0
Bīstamās vielas, to klasifikācija un prasības to glabāšanai un pārvadāšanai. Pirmās palīdzības sniegšana dzīvībai kritiskās situācijās (piemēram, bīstamas asiņošanas apturēšana, atdzīvināšanas pasākumi), kā arī palīdzības izsaukšana.	2	2	0	0
Darba aizsardzības sistēma Latvijas Republikā. Valsts loma darba aizsardzības sistēmā. Darba aizsardzības sistēmas organizatoriskā struktūra. Darba devēja pienākumi un tiesības darba aizsardzībā. Darbaņēmēja pienākumi un tiesības darba aizsardzībā.	4	4	0	0
Darba vides iekšējās uzraudzības veikšana. Darba aizsardzības pasākumu plāns. Darba vides riska faktori: fizikālie, ķīmiskie, bioloģiskie, psihoemocionālie un citi. Darba vides risku novērtēšanas metodes. Obligātās veselības pārbaudes. Individuālie aizsardzības līdzekļi. Drošības zīmes. Darba aizsardzības instrukciju izstrādāšana un instruktāžu veikšanas kārtība. Nelaimes gadījumi darbā, to izmeklēšanas un uzskaites kārtība.	4	4	0	0
Kopā:	32	46	0	0

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zināšanas: Spēj izprast vides un civilās aizsardzības sistēmas struktūru, tiesisko regulējumu, organizāciju un vadību.	Praktiskās nodarbības, studējošo prezentācijas, ieskaite/eksāmens.
Spēj izprast vides problēmas, vides piesārņojuma veidus, avotus, sekas.	Praktiskās nodarbības, studējošo prezentācijas, ieskaite/eksāmens.
Izprot darba aizsardzības sistēmu, tās dalībnieku pienākumus un tiesības.	Praktiskās nodarbības, studējošo prezentācijas, ieskaite/eksāmens.
Spēj noteikt konkrētam uzņēmumam vai organizācijai atbilstošāko darba aizsardzības struktūru, spēj definēt tās dalībnieku funkcijas un uzdevumus.	Praktiskās nodarbības, studējošo prezentācijas, ieskaite/eksāmens.
Prasmes: Spēj un demonstrē prasmes organizēt darba vietu atbilstoši vides aizsardzības prasībām.	Praktiskās nodarbības, studējošo prezentācijas, ieskaite/eksāmens.
Spēj ievērot vides aizsardzības principus, plānojot savu profesionālo darbību.	Praktiskās nodarbības, studējošo prezentācijas, ieskaite/eksāmens.
Spēj vispārīgi novērtēt tehnoloģisko procesu ietekmi uz vidi novērtējuma likuma izpratnē.	Praktiskās nodarbības, studējošo prezentācijas, ieskaite/eksāmens.
Spēja atbildīgi rīkoties ārkārtas situācijās un sniegt nepieciešamo pirmo palīdzību.	Praktiskās nodarbības, studējošo prezentācijas, ieskaite/eksāmens.
Spēj demonstrēt zināšanas par darba aizsardzības prasībām un prot organizēt darba vietu atbilstoši tām, definēt tās dalībnieku funkcijas un uzdevumus.	Praktiskās nodarbības, studējošo prezentācijas, ieskaite/eksāmens.
Spēj piemērot nozares profesionālo darbību reglamentējošo normatīvo aktu prasības un uzraudzīt to izpildi.	Praktiskās nodarbības, studējošo prezentācijas, ieskaite/eksāmens.
Kompetences: Spēj izprast vides problēmas, vides piesārņojuma veidus, avotus, sekas.	Patstāvīgais darbs, kontroldarbs, ieskaite/eksāmens
Spēj vispārīgi novērtēt apdraudējuma risku un noteikt nepieciešamos aizsardzības pasākumus.	.Patstāvīgais darbs, kontroldarbs, ieskaite/eksāmens
Spēj analizēt krīzes situāciju un noteikt nepieciešamos individuālās aizsardzības līdzekļus katastrofas gadījumā.	Patstāvīgais darbs, kontroldarbs, ieskaite/eksāmens
Spēja rīkoties atbilstoši "zaļās domāšanas" un ilgtspējīgas attīstības principiem, sniedzot atbalstu šo jautājumu izpratnē.	Patstāvīgais darbs, kontroldarbs, ieskaite/eksāmens
Spēj ievērot un uzraudzīt darba drošības, vides aizsardzības, elektrodrošības, ugunsdrošības, higiēnas un kvalitātes prasības, skaidrojot atsevišķiem darba procesa posmiem atbilstošas prasības.	Patstāvīgais darbs, kontroldarbs, ieskaite/eksāmens

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Praktiskās nodarbības, patstāvīgais darbs.	40
Eksāmena novērtējums.	60
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	16.0	16.0	0.0		*	